

**TÜRKİYE
CUMHURBAŞKANLIĞI**

B.01.0.KKB.0.0.00.01

KAN.KAR.: 39-18/A-1-39-468

01 EYLÜL 1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 28 Ağustos 1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-1635/4281 sayılı yazınız.

Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen 4453 sayılı "**Bazı Suç ve Cezaların Affına İlişkin Kanun**" aşağıda arzedilen gerekçelerle, Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü maddeleri gereğince bir defa daha görüşülmek üzere iade edilmiştir.

1. Bilindiği üzere Anayasanın 87 nci maddesi, Türkiye Büyük Millet Meclisine Anayasanın 14 üncü maddesinde yazılı Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne ve Türk Devleti ve Cumhuriyetinin varlığına yönelik fiiller ile, Anayasamızın 169 uncu maddesinde yer alan orman suçları dışında kalan diğer suçlarla ilgili olarak genel ve özel af yasası çıkarma yetkisi vermektedir.

Tabii ki, Türkiye Büyük Millet Meclisi; Anayasa'nın bu maddesi ile konulan sınırlar dahilinde hareket ederek, af yasaları tedvin eder.

Bir bütün olan Anayasa'nın 89 uncu ve 104 üncü maddeleri ise, bu hususta Cumhurbaşkanı'na da bir yetki tanımış ve bir yükümlülük vermiştir.

Cumhurbaşkanı, kabul edilen kanunların "**tekrar görüşülmesi**"ni isteyebilir.

Kanunların Anayasa ve hukuka, adalet ve nesafet kurallarına ve kamu vicdanına uygunluğunu aramak, Cumhurbaşkanının görevidir.

Cumhurbaşkanı ayrıca, kanunları yerindelik açısından da inceleyebilir.

2. Anayasa'nın 10 uncu maddesinde "herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde ve kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadır." hükmü yer almıştır.

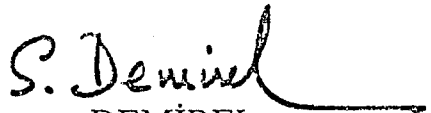
Buna göre herkesin kanun önünde eşit olması gerektiği gibi, kanunların da genellik ilkelerine uygun olarak tedvin edilmesi hukukun temel ilkesidir. Bu bağlamda kabul edilen 4453 sayılı Kanunda, Türk Ceza Kanununun 313 üncü maddesi af kapsamı dışında tutulmakla beraber, ceza indirimini uygulanacak suçlar içine alınmıştır. Bunun sonucunda cürüm işlemek için örgüt oluşturanlar bir bakıma ayrıcalıklı konuma getirilmiş bulunmaktadır.

3. 4453 sayılı "Bazı Suç ve Cezaların Affına İlişkin Kanun"un 2 nci maddesi verilen cezaların bütün sonuçlarını kapsayacak şekilde genel affı içermekte olduğu halde,

4 üncü maddesinde yapılan düzenleme ile, af kapsamı dışında kalan bazı suçlarla, diğer suçlarda ceza indirimini sağlanarak, özel af niteliğine dönüştürülmüş ve daha sonra yapılan düzenleme ile af edilen ve indirim yapılan bütün cezalara erteleme hükmü getirilerek, kanunun yapım tekniğinde bütünlük korunmamıştır.

Yukarıda belirtilen nedenlerle, 4453 sayılı "Bazı Suç ve Cezaların Affına İlişkin Kanun" Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü maddeleri gereğince "bir defa daha görüşülmek üzere" iade edilmiştir.

Arz ederim.

Süleyman DEMİREL
CUMHURBAŞKANI

EK: 4453 Sayılı Kanun

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KANUN

BAZI SUÇ VE CEZALARIN AFFINA İLİŞKİN KANUN

Kanun No. 4453

Kabul Tarihi : 28.8.1999

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, Cumhuriyetin 75 inci yılı nedeniyle bazı suç ve cezaların affına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2. — 23 Nisan 1999 tarihine kadar işlenmiş suçlardan :

1. İlgili kanun maddesinde öngörülen şahsî hürriyeti bağlayıcı cezanın üst sınırı oniki yılı geçmeyen suçlar ile birlikte veya yalnız para cezasını yahut kamu hizmetinden yasaklanma veya bir meslek veya sanatın yapılmaması, işyerinin kapatılması veya müsadere cezasını gerektiren suçlar ve mahkemelerden başka merciler tarafından verilen para cezasını gerektiren fiiller hakkında takibat yapılmaz.

2. (1) numaralı bentte belirtilen suçlardan dolayı oniki yıl veya daha az şahsî hürriyeti bağlayıcı bir cezaya yahut böyle bir ceza ile birlikte veya yalnız para cezasına mahkûm olanlar yahut mahkemelerden başka merciler tarafından haklarında para cezası verilenler, fer'i ve mütemmim cezalarıyla, ceza mahkûmiyetlerinin bütün sonuçlarını da kapsamak üzere affedilmişlerdir.

Bu Kanundan yararlanan subay, astsubay, uzman erbaş ve uzman jandarmalardan ilişkili kesilmiş olanlar, muvazzaf olarak tekrar Silahlı Kuvvetlerde hizmete alınamazlar. Askerî öğrenciler tekrar askerî öğrenciliğe dönemezler.

Kapsam dışında kalan suçlar

MADDE 3. — 1. 765 sayılı Türk Ceza Kanununun :

a) 125 ilâ 157, 161, 162, 168, 169, 171, 172 nci maddelerinde ve 312 nci maddesinin ikinci fıkrasında,

b) 202, 205, 209, 211 ilâ 214, 216 ilâ 219, 383, 403 ilâ 408, 414 ilâ 418, 423, 429 ilâ 431, 435, 436, 449, 450 ve 503 ilâ 506 ncı maddelerinde,

c) 208, 232 ilâ 234, 243, 264, 278, 296, 304, 305, 311 inci maddelerinde, 312 nci maddesinin birinci fıkrasında, 312/a, 313 üncü maddelerinde, 314 üncü maddesinin birinci fıkrasında, 316, 317, 323, 324, 332 ilâ 334, 336, 339 ilâ 349, 350 ilâ 357, 366, 367, 369, 370, 372, 382, 384 ilâ 386, 388, 390 ilâ 392, 394 ilâ 397, 400, 401, 448, 495 ilâ 499, 517, 525/b ve 525/c maddelerinde,

2. Firar, izin tecavüzü, yoklama kaçağı, bakaya veya saklı bulunma suçları hariç olmak üzere 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununda,

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KANUN

-2-

3. 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun :

a) 30 uncu maddesinde,

b) 26 ilâ 29, 33 ve 36 ncı maddelerinde,

4. 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda,

5. 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun 12 nci maddesinde,

6. 6831 sayılı Orman Kanununun 91 ilâ 94, 104 ilâ 114 üncü maddelerinde,

7. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 inci maddesinde,

8. 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununda,

9. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda,

10. 4208 sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine, 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunda, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda ve 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 7 nci maddesinde,

11. Vergi, resim ve harçlara ilişkin kanunlarda,

12. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 331 ilâ 345/b maddelerinde,

13. 3167 sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında,

Yer alan suçlar, 2 nci maddenin kapsamı dışındadır.

Öğrenci affı hariç olmak üzere, daha önce bir aftan yararlanıp yeniden suç işleyenler, bu Kanun hükümlerinden yararlanamazlar.

Ceza indirimi

MADDE 4. — 23 Nisan 1999 tarihine kadar işlenmiş;

1. 3 üncü maddenin 1 numaralı bendinin (a) ve (b) alt bentleri ile (3) numaralı bendinin (a) alt bendinde ve (4), (6), (8), (9), (10), (12) ve (13) numaralı bentlerinde belirtilen suçlar hariç, (1) numaralı bendinin (c) alt bendi ile (3) numaralı bendinin (b) alt bendi ve diğer bentlerinin kapsamına giren suçlardan :

a) Müebbet ağır hapis cezasına mahkûm edilenlerin cezaları otuz yıl ağır hapis cezasına çevrilir.

b) Müstakillen; diğer şahsî hürriyeti bağlayıcı cezalara mahkûm edilenlerin şahsî hürriyeti bağlayıcı cezalarının üçte biri, suçun işlendiği tarihte onbeş yaşını bitirmiş olup onsekiz yaşını bitirmemiş olanların şahsî hürriyeti bağlayıcı cezalarının üçte ikisi; para cezalarının yarısı infaz olunmaz.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KANUN

-3-

2. 3 üncü maddede belirtilen suçlar hariç, diğer suçlardan :

a) Müebbet ağır hapis cezasına mahkûm edilenlerin cezaları yirmidört yıl ağır hapis cezasına çevrilir.

b) Müstakillen; oniki yıldan fazla şahsî hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm edilenlerin şahsî hürriyeti bağlayıcı cezalarının oniki yılı, suçun işlendiği tarihte onbeş yaşını bitirmiş olup, onsekiz yaşını bitirmemiş olanların şahsî hürriyeti bağlayıcı cezalarının onsekiz yılı; para cezalarının tamamı infaz olunmaz.

İçtima

MADDE 5. — Bu Kanunun uygulanmasında içtima hükümleri dikkate alınmaz. Ancak, bu nundan faydalananların mahkûmiyetlerinin toplamı, içtima hükümlerinin uygulanmasıyla verilmiş veya verilebilecek ceza miktarını geçemez.

Erteleme

MADDE 6. — Bu Kanun hükümlerinden faydalananlardan haklarında henüz kamu davası açılmamış olanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten; tutuklu veya hükümlüler ise, salıverilme tarihinden itibaren üç yıl içinde, taksirli suçlar hariç, uzun süreli şahsî hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren bir cürüm işledikleri takdirde haklarında kamu davası açılır yahut daha önce verilmiş şahsî hürriyeti bağlayıcı cezaları ile para cezalarının infaz edilmemiş kısımları infaz olunur.

Küçükler

MADDE 7. — 3 üncü maddenin (1) numaralı bendinin (a) ve (b) alt bentleri ile (3) numaralı bendinin (a) alt bendinde ve (4), (6), (8), (9) ve (10) numaralı bentlerinde yer alan suçlar hariç, suçun işlendiği tarihte onbeş yaşını bitirmemiş olanlar hakkında takibat yapılmaz; daha önce hükmedilmiş cezalar ise, fer'î ve mütemmim cezalarıyla ceza mahkûmiyetlerinin bütün sonuçlarını da kapsamak üzere affedilmiştir.

Firar edenler, izin tecavüzünde bulunanlar, yoklama kaçağı, bakaya ve saklı olanlar

MADDE 8. — 1. Herhangi bir suç nedeniyle haklarında yakalama, tutuklama veya mahkûmiyet kararı bulunup da firar halinde olanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yurt içinde üç ay; yurt dışında ise altı ay içinde resmî mercilere başvurup teslim olmadıkları takdirde bu Kanun hükümlerinden yararlanamazlar.

2. Kıtasından veya görev yerinden izinsiz uzaklaşmış veya izin süresini özürsüz geçirmiş olanlar ile yoklama kaçağı, bakaya veya saklı bulunanlar, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren yurt içinde üç ay; yurt dışında ise altı ay içinde, resmî mercilere başvurup teslim olmak şartıyla bu Kanun hükümlerinden yararlanırlar.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KANUN

-4-

Müsadere ve kişisel haklar

MADDE 9. — 1. Bu Kanun hükümleri, bir ceza mahkûmiyeti olmasa ve faile ait bulunmasa dahi kanunen kullanılması, yapılması, taşınması, bulundurulması, satılması ve memlekete sokulması suç oluşturan eşyanın müsadere edilmesine engel değildir. Bunlar dışındaki eşyalar, ithalde alınan gümrük ve diğer vergi ve resimler ile ardiye ücretleri ve sair masrafların ödenmesi halinde sahiplerine verilir.

2. Bu Kanun hükümleri, kapsamındaki suçlardan dolayı öne sürülebilecek kişisel hak taleplerini etkilemez.

Adli sicil kayıtları

MADDE 10. — Genel aflat tamamen ortadan kalkan mahkûmiyet hükümlerine ait sicil kayıtları adli sicilden çıkarılır. Aynı nitelikteki cezalara ait işlerden sicil tesis edilmemiş olanlar için sicil kaydı tesis edilmez.

Bu maddede öngörülen işlemlerin uygulanmasına ilişkin hususlar, Adalet Bakanlığınca bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Salıverilme işleri ve sonuçları

MADDE 11. — 1. Bu Kanun hükümlerinden faydalanan tutuklu ve hükümlülerin salıverilme işleri, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yirmi gün içinde tamamlanır. Henüz salıverilme şartları mevcut olmayanlar, bu şartların olduğu tarihte salıverilirler.

2. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun geçici 1 inci maddesinin (a) ve (b) bentleri, aynı neviden verilen cezalar, bunların sayısı ne olursa olsun tek bir ceza gibi infaz edilecek şekilde uygulanır.

3. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce şartla salıverilenler ile bu Kanun hükümlerinden faydalanan salıverilenler, salıverilme tarihinden itibaren üç yıl içinde iyi hâl gösterdikleri takdirde, Türk Ceza Kanununun 121 ve 122 nci maddeleri gereğince memnu haklarının iadesini talep edebilirler.

Yükseköğrenim öğrencilerine yeni sınav ve devam hakkı

MADDE 12. — 1. 1989-1990 eğitim-öğretim yılından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yükseköğretim kurumlarının hazırlık sınıfı, ön lisans ve lisans eğitim-öğretim programları ile yüksek okulların herhangi bir sınıfından her ne sebeple olursa olsun kaydı silinen veya silinme durumuna gelen veya kendi isteğiyle ayrılan öğrenciler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten, 1998-1999 eğitim-öğretim yılı sonunda ilişkisi kesilecek olan öğrenciler ise, ilişkilerinin kesildiği tarihten itibaren iki ay içinde ilgili yükseköğretim kurumlarına başvurmak ve ilgili yükseköğretim kurumunun mevzuat gereğince aradığı kurallara uymak şartıyla, başarısız oldukları bütün dersler için iki sınav ve devam hakkı tanınmak suretiyle öğrenimlerine kaldıkları yerden devam ederler. Sınavlar, başvuru süresini izleyen iki ay içinde yapılacak şekilde ilgili yükseköğretim kurumunca düzenlenip uygulanır. Bu sınavlarda da başarılı olamayanlara başarılı olamadıkları dersler için bir bütünleme hakkı daha verilir. Bütünleme sınavları, ilk sınavı izleyen iki ay içinde yapılır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KANUN

-5-

2. (1) numaralı bentte belirtilen eğitim-öğretim yıllarında, lisansüstü öğrenimi görürken her ne sebeple olursa olsun kaydı silinen veya silinme durumuna gelen veya kendi isteğiyle ayrılan yahut yönetmeliklerinde öngörülen süreler içinde öğrenimlerini tamamlayamamış olanlara, yeterlik sınavına girme, yüksek lisans (master) veya doktora tezi dahil başarısız oldukları dersler için bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde ilgili yükseköğretim kurumlarına başvurmak ve ilgili yükseköğretim kurumunun mevzuat gereğince aradığı kurallara uymak şartıyla iki sınav hakkı tanınır. Bütün derslerden başarılı oldukları halde yönetmeliklerinde öngörülen not ortalamasını tutturamadıkları yahut yüksek lisans (master) veya doktora sınavına giremediklerinden kaydı silinmiş olan öğrencilere diledikleri üç dersten iki sınav hakkı tanınır.

3. (1) numaralı bentte belirtilen eğitim-öğretim yılından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, Gülhane Askerî Tıp Akademisinden yargıya intikal etmiş disiplin suçu nedeniyle ilişkisi kesilenler hariç, her ne sebeple olursa olsun kaydı silinen veya silinme durumuna gelen veya kendi isteğiyle ayrılan öğrenciler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten; 1998-1999 eğitim-öğretim yılı sonunda ilişkisi kesilecek olan öğrenciler ise, ilişkilerinin kesildiği tarihten itibaren iki ay içinde başvurdıkları takdirde Yükseköğretim Kurulunca okuyacakları tıp fakülteleri belirlenir. Belirlenen tıp fakültesinin mevzuat gereğince aradığı kurallara uymak şartıyla intibakları yapılacak olan bu öğrenciler, 2547 sayılı Kanunun geçici 40 ıncı maddesi ile bu Kanun hükümlerinden diğer öğrenciler gibi yararlanırlar.

4. Yükseköğretim Kurumlarında ve Açıköğretim Fakültesinin son sınıflarında okuyan, tecil süreleri bitmiş öğrencilerin tecilleri bir defaya mahsus olmak üzere bir yıl daha uzatılır.

Avukat stajyerlerinin durumu

MADDE 13. — 23 Nisan 1999 tarihinden önce, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 11 inci maddesi hükmü uyarınca, avukatlık ve avukatlık stajıyla birleşmeyen diğer işlerde bulunulması sebebine dayanılarak, yapmış oldukları stajın geçerli sayılmamasından dolayı aynı Kanunun 72 nci maddesinin (b) bendi uyarınca adları baro levhasından silinmiş bulunanlarla staj bitim belgesi almış oldukları halde aynı sebeple baro levhasına yazılma istemleri reddedilenler, levhaya yazılmalarına dair baro yönetim kurulu kararları Adalet Bakanlığınca onaylanmayanlar veya baro levhasına yazılmamış olanlar, başvurdıkları takdirde avukatlıkla birleşmeyen işlerinden ayrılmış olmaları ve başkaca engellerin bulunmaması kaydıyla baro levhasına yazılırlar. Bu şekilde avukatlık stajı yaptıktan sonra baro levhasına yazılmış bulunanların da avukatlıkla birleşmeyen bir işle uğraşmamaları ve başkaca engellerinin bulunmaması şartı ile kayıtları silinmez. Adları staj listesinden silinenler, avukatlıkla birleşmeyen işlerinden ayrılmış oldukları ve başkaca engelleri bulunmadığı takdirde bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içerisinde başvurmaları halinde yeniden staj listesine yazılırlar ve silme kararından önce yaptıkları staj geçerli sayılarak stajlarına devam ederler. Bunlardan adları staj listesinden silinmesi gerekenler hakkında başkaca engelleri yoksa silme işlemi yapılmaz.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KANUN

-6-

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce avukatlıkla bağdaşmayan bir işle uğraştıkları sırada avukatlık stajını yapan veya yapmakta bulunanlar hakkında;

a) Cezaî takibat yapılmaz.

b) Daha önce başlamış olan takibatlar durdurulur.

Hükmolunan cezalar ceza mahkûmiyetlerinin sonuçlarını da kapsamak üzere affedilmiştir.

Bu suretle cezaları bütün sonuçlarıyla affedilmiş olan avukat ve avukat stajyerleri hakkında, bu mahkûmiyetlerine dayanılarak Avukatlık Kanununun avukatlığa kabul edilmemeye ve ruhsatnameleri geri alınmak suretiyle iptal ve adları bir daha yazılmamak üzere levhadan silinmeye dair hükümleri uygulanmaz.

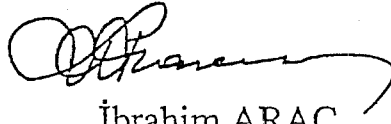
Yürürlük

MADDE 14. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Aslı gibidir

İbrahim ARAÇ

Kanunlar ve Kararlar Müdürü